

STRESS: Jeg brukte hele dagen på ting som hver for seg ikke tar lang tid, skriver psykolog Svein Gran. Illustrasjon: Yay Micro

► Byråkratisering i helsevesenet

Det tar ikke lang tid

Jeg ønsker ikke å være en del av en politisk kultur med overdreven tro på styring via (elektroniske) prosedyrer og registreringer.

Svein Gran

Psykologspesialist

«Arbeidsdagen er visst over, og jeg er sliten, men hvorfor? Jeg har jo ikke gjort noe i dag. Hva har jeg gjort denne dagen?»

Jeg har bare hatt én pasient: en ung kvinne som har begynt å gi uttrykk for hvordan hun føler at hun ikke strekker til, men hun klarer ikke å skyldre på andre enn seg selv. Jeg tenkte at vi lever i en tid der vi forakter det gjennomsnittlige og dyrker enerne. Men pasienten min er inni

denne tiden uten å vite det, og kan derfor ikke annet enn å skyldre på seg selv. Hun klandrer seg selv for at hun ikke lever opp til standardene, hun klandrer ikke standardene i seg selv.

Men er det denne ene pasienttimen som gjør at jeg er sliten på vei hjem fra jobb i dag? Nei, det var en bra time. Hva annet har jeg gjort i dag? Det første jeg gjorde, var å logge meg på og sjekke e-post.

Én av dem handlet om kompetansekartlegging. Det er bestemt at alle skal gå inn på «Læringsportalen» og legge inn kompetanseprofilen sin. Jeg videresendte denne e-posten til de ansatte på min avdeling, sammen med en vennlig oppfordring. Det er ikke noe populært blant de ansatte, dette. Og er det dét som har gjort meg sliten i dag? Nei, det er jo alltid motstand mot nye «data-ting», det må være noe annet.

Hvis vi kun tillater oss å protestere som enkeltindivider, kommer det til å ta lang tid før vi ser en endring

Så hva gjorde jeg mer denne dagen? Jo, jeg logget meg på «Fritt sykehusvalg» og registrerte ventetidene som jeg pleier. Jeg brukte ikke lang tid på dette. Konsekvensene av ikke å gjøre det kan være å få avvik-melding i «Synergi» (elektronisk styringssystem for kvalitetssikring), så jeg passer på å gjøre det, selv om ingen kan si om det har noen reell nytteverdi. Men som sagt: Det er fort gjort, så det kan ikke være dette som har gjort meg sliten.

Hva mer denne dagen? Vi hadde personalmøte og gikk igjennom hvordan vi nå skal krysse av i «DIPS» (vår elektroniske pasientjournal) dersom vi har hatt samtaler med pårørende. Slik det er nå, har ingen av oss krysset av på riktig sted, og det er som å si at vi ikke har pårørendesamtaler i det hele tatt, så dette må vi få på plass. På morgenmøtet ble det også mange spørsmål om hvorfor vi må gjøre det, og hvem som har bestemt at vi skal gjøre det. Er det lovbestemt? Er det faglige retningslinjer? Et internt vedtak? Jeg sa at vi må uansett gjøre dette.

Jeg gikk inn i «Phorte» (elektronisk arkivsystem) og lette etter referater fra ledermøter for å se om jeg fant noen vedtak. Etterpå lastet jeg ned veilederen «Pårørende – en ressurs» fra Helsedirektoratets sider, men fant ikke helt det jeg lette etter. Er det dette som har gjort meg sliten? Tja. Nei, ikke i seg selv.

Hva mer denne dagen? Jeg logget meg på «MinGat» (elektronisk styringssystem for arbeidstid) og sjekket ferier og avspasering. Sendte e-post til alle om å huske å registrere ferien. Etterpå: «E-handel» (elektronisk styringssystem for fakturering) og «Intern-service». På den sistnevnte la jeg inn en forespørsel til det som en gang het vaktmester. Dette tok heller ikke lang tid hver for seg.

Flere ting denne dagen? Jo, så var det alt i «DIPS» da, mange ting der. Viktig å godkjenne epikrisene med en gang, så vi ikke får for lang epikrisetid.

Ellers prøvde jeg å lære hvordan jeg skulle registrere timen jeg hadde med den unge kvinnen, i det nye prosedyrekodeverket (jeg har en «oppskrift» som jeg følger). De ulike kategoriene passet omtrent like

dårlig, men jeg valgte én. Jeg har gått inn for å innføre prosedyrekodeverket uten å kaste bort energi på å protestere. Dette er jo allerede bestemt fra departementalt hold. Og det tar faktisk ikke lang tid.

Og hva gjorde jeg resten av dagen? Det var faktisk bare denne type ting jeg rakk å gjøre i dag. Elektroniske styringssystemer, registreringer og meldinger som ikke tar lang tid. Det tar bare hele dagen! Det slår meg: Jeg er akkurat som pasienten min. Jeg jobber i en politisk kultur med overdreven tro på styring via (elektroniske) prosedyrer og registreringer. Men jeg er inni denne kulturen, jeg er en del av den. Jeg er en del av problemet. Vi har i gjennomsnitt bare to pasienter per dag, og forstår ikke hvorfor vi ikke rekker mer! Vi klandrer oss selv og pisker hverandre med kontroller og rapporter som vi selv bruker masse tid på å gi data til. Jeg forsvarer systemene aktivt eller stilltiende. Mest det siste. Og delvis fordi jeg føler at det er nyteløst å endre på systemene.

Det er det som gjør meg sliten denne dagen.»

En stund etter denne dagen sluttet jeg. Nå jobber jeg privat og har fem eller seks pasienter daglig, og jeg er ikke sliten i det hele tatt. Så lenge jeg har frihet og tillit gir arbeidet med pasienter energi. Slik jeg ser det, er det offentlige psykiske helsevernet i ferd med å drukne i (elektronisk) styrings- og kontrollhysteri. Vi bør finne måter å protestere på som virker meningsfulle og som er virkningsfulle. Men hvis vi kun tillater oss å protestere som enkeltindivider, kommer det til å ta lang tid før vi ser en endring.

BYRÅKRATISERING I HELSEVESENET

Tidsskriftet følger opp dette temaet framover. Første del sto på trykk i mars: «Psykologer i skvis». Se også reportasjen på side 365 og debattinnlegg på side 401 i denne utgaven. For tips, kontakt nina.strand@psykologforeningen.no.

Debattert

Ordsifte om tankeskift

Utdatert – Likevel er det få psykologer og psykiatere som spesialiserer seg i kognitiv terapi. Fremdeles er det en passivitet, om ikke aktiv motstand. Det bekymrer meg. (...) De skulle laget *Hjernevask 2* om hvilke utdaterte metoder som får lov til å blomstre i psykisk helsevern. Mange behandler pasientene kun ut fra egen intuisjon.

Leif Edward Ottesen Kennair i Morgenbladet 8. mars

Tenk deg om Nyere psykoterapiforskning viser at psykodynamisk terapi er like virksomt som kognitiv terapi. Samlet kan vi glede oss over at psykoterapi nytter. (...) Så tenk deg om før du fjerner et behandlingstilbud som kan ha en stor menneskelig og samfunnsøkonomisk gevinst!

Tove Kjersti Kjølseth i Morgenbladet 16. mars

Splitting Alt som virker fornuftig og smart tillegges den kognitive terapien, mens alt som er reaksjonært og tungrodd tillegges psykoanalysen.

Forskningsutvalget i Norsk Psykoanalytisk institutt i Morgenbladet 16. mars

Stjel I praksis viser det seg at når kognitiv terapi utvider sitt virksomhetsområde fra avgrensede psykiske lidelser til personlighetsproblematikk i mer omfattende forstand, stjeler den uhemmet fra den psykodynamiske tradisjonen. Og bra er det! En kunne ønske seg at psykodynamikere stjal like mye fra kognitiv praksis.

Sigmund Karterud i Morgenbladet 16. mars

Mainstream taper Det eneste som er sikkert innenfor psykoterapi som i alle andre erfaringsbaserte disipliner: I lengden taper alltid mainstream.

Per Einar Binder, Helge Holgersen og Christian Moltu i Morgenbladet 16. mars